

Nieuwe amvb afwijkend frequentiegebruik

Probleembeschrijving volgens IAK-format [Savedate [juli 2020](#)]
MinEZK/dgB&I & WJZ

Wat is de aanleiding?

Het ministerie van EZK bewaakt een juist en ongestoord gebruik van de frequentieruimte ten behoeve ongestoorde communicatie door rechthebbenden. Jammen of spoofen van draadloze communicatie of het scannen van nummers, zogeheten afwijkend gebruik van de frequentieruimte, is in beginsel niet toegestaan. In artikel 3.22 van de Telecommunicatiewet is een bepaling opgenomen voor afwijkend gebruik van de frequentieruimte.

Voor de ministers met taken op het gebied van openbare orde en veiligheid, zoals Defensie en Justitie en Veiligheid, is het gewenst dat van deze mogelijkheid gebruik kan worden gemaakt. Zij moeten kunnen interveniëren op draadloze communicatie als deze dreiging oplevert of wanneer dreiging kan worden voorkomen. Voor de Algemene inlichtingen en Veiligheidsdienst, de Militaire inlichtingen- en Veiligheidsdienst, de Explosieven Opruimingsdienst Defensie en door de Minister van Justitie en Veiligheid aangewezen opsporingsambtenaren bestaan reeds vrijstellingsregelingen om voorwaardelijk in het radiospectrum te mogen storen, scannen of jammen.

Een nieuwe ontwikkeling is de opkomst van drones. Er komen daar steeds meer van en steeds weer nieuwe types; deze worden zowel recreatief als professioneel gebruikt. Waar het eindpunt van deze ontwikkeling ligt is vooralsnog moeilijk te voorspellen. Naast voor nuttig gebruik geven drones nieuwe mogelijkheden ook voor kwaadwillenden (bijv terreur, criminelen). De algemene term voor dit soort apparaten is 'onbemand luchtvaartuig' of Unmanned Aerial Vehicles (UAV's). Op de werkerreinen van de Ministers van Justitie en Veiligheid en Defensie is er een actuele behoefte om drones te kunnen neutraliseren wanneer die een serieuze veiligheidsdreiging opleveren. Ook onbemande rijdende en varende objecten kunnen dreiging opleveren. Bestrijding van onbemande mobiele systemen is een gebied in ontwikkeling. Beide ministers doen onderzoek naar bestrijdingsmiddelen. Er bestaan fysieke middelen om UAV's te stoppen zoals projectielen met netten, lasers, enz. Toepassing van radiostoormiddelen is een andere optie. In dat laatste geval tracht men bijvoorbeeld de radiografische aansturing van de drone te verstoren. De genoemde departementen willen daarvoor specialisten kunnen opleiden, trainen, en testen kunnen doen. Voor het radiografisch bestrijden van onbemande mobiele systemen zal een nieuwe ministeriële regeling worden vastgesteld.

Er is echter vastgesteld dat vanuit het in de telecommunicatiewet daarvoor relevante artikel 3.22, betreffend afwijkend frequentiegebruik, het vooralsnog ontbreekt aan een amvb met delegatiegrondslagen.

De nieuwe amvb geeft de delegatiegrondslagen om bij regeling eisen te kunnen stellen aan apparatuur waarmee zogenoemd afwijkend gebruik mag worden gemaakt van de frequentieruimte en eisen aan ambtenaren die bevoegd zijn tot dat gebruik.

Wie zijn betrokken?

Betrokken bij de amvb zijn¹:

- a) het ministerie van Defensie
- b) het ministerie van Justitie en Veiligheid
- c) het ministerie van Financiën
- d) het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Overige betrokkenen met de amvb:

- Agentschap Telecom, onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, in verband met uitvoering & toezicht op ongestoord spectrumgebruik.

Wat is het probleem?

De bestaande betreffende vrijstellingsregelingen zijn direct gebaseerd op artikel 3.22 van de Telecommunicatiewet. Dit besluit zal vanaf het moment van inwerkingtreding mede de grondslag vormen voor de Vrijstellingsregeling afwijkend gebruik frequentieruimte IVD, de Vrijstellingsregeling afwijkend gebruik frequentieruimte EODD en Vrijstellingsregeling afwijkend

¹ Onder de genoemde ministeries betreft het vooralsnog de volgende diensten/eenheden, te weten respectievelijk onder: a) DMO, KMAR, 102EOVcie, EODD, MIVD, CLSK; onder b) Nationale Politie, DJI; onder c) FIOD en onder d) AIVD.

gebruik frequentieruimte Justitie. Dit is om zeker te stellen dat ook de eisen aan apparatuur en aan de ambtenaren die bevoegd zijn voor dat gebruik ingebed zijn in het totale stelsel van de Telecommunicatiewet. Tevens zal de nieuwe amvb de grondslag vormen voor een nieuwe vrijstellingsregeling voor radiografische bestrijding van onbemande mobiele systemen.

De werkwijze wat betreft inzet van radiostoormiddelen tegen onbemande mobiele systemen was tot dusver dat betreffende diensten van de Ministers van Justitie en Veiligheid en van Defensie bij de Minister van EZK een verzoek tot ontheffing konden indienen tot gebruik van een radiostoormiddel op grond van artikel 3.22, derde lid, van de Telecommunicatiewet. Drones komen tegenwoordig steeds meer voor, en daarmee ook incidenten met drones die een dreiging voor de veiligheid kunnen opleveren. Betreffende overheidsdiensten hebben behoefte om in geval van een actuele dreiging zeer snel en direct te kunnen optreden, bijvoorbeeld voor bepaalde (grote) evenementen. Het kan daarnaast gewenst zijn bepaalde terreinen en locaties permanent te kunnen beveiligen tegen drones. Door de toegenomen incidenten met drones is er daarbij bij deze diensten tevens meer behoefte hun ambtenaren op te leiden en bij te scholen in verantwoord gebruik van radiostoormiddelen. Het wordt administratief te belastend, te inflexibel en te traag om voor al die gevallen ontheffingsverzoeken te moeten indienen en beoordeling te moeten afwachten. Om deze redenen wordt ook voor radiografische bestrijding van onbemande mobiele systemen een vrijstellingsregeling voorzien.

Wat is het doel?

De amvb is de juridische basis voor de vrijstellingsregelingen waarin met het oog op jammen, spoofen en scannen duidelijke vereisten en afspraken tussen betrokkenen worden vastgelegd, zodat diensten die verantwoordelijk zijn voor veiligheid van de staat en voor de openbare orde passende ruimte voor inzet van radio-stoormiddelen krijgen, inclusief de mogelijkheid om testen uit te voeren, te experimenteren en te trainen.² Door kaders te stellen aan het jammen, scannen en spoofen kunnen actuele spectrumgebruikers op het Nederlandse territorium in hun communicatie adequaat te worden beschermd, evenals hun elektronische apparatuur.

Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Het belang van informatie en communicatie in de samenleving is de afgelopen jaren sterk toegenomen en daarmee ook het belang van frequenties die gebruikt worden als – kort gezegd – transportmiddel van signalen (gegevens). De Minister van EZK is de verantwoordelijke bewindspersoon voor wat betreft de ordening van het radiospectrum, de verdeling van de veelal schaarse frequenties en het toezicht op een doelmatig en ongestoord frequentiegebruik. Ook afwijkingen van dat frequentiegebruik vallen onder de verantwoordelijkheid van de Minister van EZK. Gelet op deze regulering is overheidsinterventie de enige weg om een correct gebruik van het spectrum te handhaven.

Wat is het beste instrument?

Voor een solide grondslag is een algemene maatregel van bestuur de enige mogelijkheid. Tevens wordt het administratief te belastend, te inflexibel en te traag om voor allerlei gevallen ontheffingsverzoeken te moeten indienen en beoordeling te moeten afwachten. Om deze redenen wordt ook voor radiografische bestrijding van onbemande mobiele systemen een vrijstellingsregeling voorzien.

Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Deze amvb zelf heeft geen gevolgen, omdat deze alleen delegatiegrondslagen bevat.

Afwijkend frequentiegebruik kan potentieel schade dan wel hinder opleveren bij frequentiegebruikers en aan elektronische apparatuur. Bijvoorbeeld aan nationale mobiele netwerken en diens gebruikers, aan ander vitaal overheidsgebruik, denk aan luchtvaart, spoor- en nutsfuncties, of aan allerlei bedrijfskritische toepassingen in de industrie, zorginstellingen en medische toepassingen. Voor de drie bestaande vrijstellingsregelingen (EODD, IVD en Justitie)

² De regelingen zijn uitgesloten voor anderen dan genoemde OOV-diensten. Ze zijn dus niet bedoeld voor particuliere of commerciële drone-bestrijding, of bijvoorbeeld voor burgers van wie de privacy door videodrones wordt aangetast. Dergelijk gebruik blijft geheel verboden.

kan geconstateerd worden dat de gevolgen voor genoemde categorieën van deze drie regelingen verwaarloosbaar zijn (zoals het de afgelopen jaren is gebleken). De mogelijke gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu ten aanzien van de vrijstellingsregeling voor stoormiddelen van onbemande mobiele systemen zullen nog in kaart worden gebracht.

- o -